

Цивільне право і цивільний процес

УДК 347.9:342.56

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19710105>

Відмежування поняття транспарентності від суміжних категорій гласності та відкритості цивільного процесу

Притика Юрій Дмитрович,

доктор юридичних наук, завідувач кафедри цивільного процесу,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5992-1144>

Трунова Галина Анатоліївна,

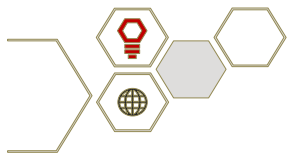
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу

цивільно-правових наук, Інститут держави і права імені В. М. Корецького

НАН України, Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-1829-2561>

Прийнято: 07.04.2026 | Опубліковано: 23.04.2026

Анотація. Забезпечення прозорості судової влади є однією з ключових умов зміцнення довіри суспільства до правосуддя та ефективної реалізації права на справедливий суд у сучасних умовах розвитку правової системи. Метою дослідження є комплексний аналіз співвідношення понять транспарентності, гласності та відкритості як засад цивільного судочинства, а також їх теоретико-правове відмежування з урахуванням сучасних наукових підходів і нормативного регулювання. Особлива увага приділяється визначенню змісту цих категорій та встановленню їх місця в системі принципів правосуддя.

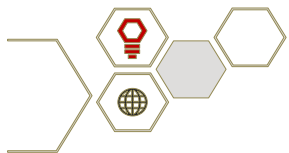

У дослідженні використано загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, зокрема формально-юридичний, системно-структурний, порівняльно-правовий та метод узагальнення. Застосування цих методів дозволило здійснити аналіз наукових підходів до розуміння відповідних категорій, дослідити їх нормативне закріплення та визначити особливості їх практичної реалізації.

У процесі дослідження встановлено, що транспарентність, гласність і відкритість є взаємопов'язаними, але не тотожними правовими категоріями. Обґрунтовано, що транспарентність має інтегративний характер і охоплює як процесуальний аспект, пов'язаний з публічністю судового розгляду, так й інформаційний аспект, що забезпечує доступ до відомостей про діяльність суду. Визначено, що гласність виступає процесуальною гарантією відкритого судового розгляду, тоді як відкритість характеризує доступність інформації про судову діяльність. Досліджено нормативне закріплення цих принципів у національному законодавстві та встановлено його відповідність міжнародним стандартам. Окрему увагу приділено впливу цифровізації на розширення змісту відкритості та підвищення рівня прозорості судочинства.

Доведено доцільність розмежування досліджуваних понять як співвідношення загального і часткового, де транспарентність виступає узагальнювальною категорією, а гласність і відкритість – її складовими елементами. Сформульовано авторське визначення транспарентності цивільного судочинства як комплексної правової характеристики, що поєднує процесуальні та інформаційні аспекти функціонування судової влади. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення правового регулювання і формування єдиного підходу до розуміння засад судочинства.

Ключові слова: прозорість правосуддя, принципи судочинства, доступ до правосуддя, публічний розгляд справ, судова інформація, електронне правосуддя, підзвітність суду.

Distinguishing the concept of transparency from the related categories of publicity and openness in civil proceedings

Yurii Prytyka,

Doctor of Law, Head of the Department of Civil Procedure, Taras Shevchenko

National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-5992-1144>

Halyna Trunova,

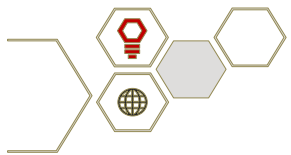
Candidate of Law, Senior Research Fellow, Department of Civil Law,

V. M. Koretsky Institute of State and Law, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0002-1829-2561>

Abstract. Ensuring the transparency of the judiciary is one of the key conditions for strengthening public trust in justice and the effective implementation of the right to a fair trial in modern conditions of the development of the legal system. Objective. The aim of the study is to provide a comprehensive analysis of the relationship between the concepts of transparency, publicity and openness as the foundations of civil proceedings, and their theoretical and legal distinctions, taking into account contemporary academic approaches and regulatory frameworks. Particular attention is paid to defining the content of these categories and establishing their place within the system of principles of justice.

The study employs general scientific and specialized legal methods, in particular the formal-legal, systemic-structural, comparative-legal and generalization methods. The application of these methods enabled an analysis of academic approaches to understanding the relevant categories, an examination of their legal enshrinement, and a determination of the characteristics of their practical implementation.

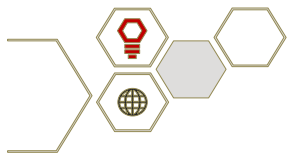

The study established that transparency, publicity and openness are interrelated but not identical legal categories. It has been substantiated that transparency is integrative, encompassing both the procedural aspect related to the publicity of court proceedings and the informational aspect ensuring access to information about the court's activities. It has been determined that publicity serves as a procedural guarantee of open court proceedings, whilst openness characterizes the accessibility of information about judicial activities. The normative enshrinement of these principles in national legislation has been examined, and their compliance with international standards has been established. Particular attention has been paid to the impact of digitalization on broadening the scope of openness and enhancing transparency in judicial proceedings.

The expediency of distinguishing between the concepts under study as a relationship between the general and the particular has been demonstrated, with transparency acting as the generalizing category and publicity and openness as its constituent elements. The author has formulated a definition of transparency in civil proceedings as a comprehensive legal characteristic that combines the procedural and informational aspects of the judiciary's functioning. The results obtained can be used to improve legal regulation and to develop a unified approach to understanding the principles of judicial proceedings.

Keywords: transparency of justice, principles of judicial proceedings, access to justice, public hearing of cases, judicial information, e-justice, judicial accountability.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі прозорості судової влади як ключової умови забезпечення довіри суспільства до правосуддя та реалізації принципу верховенства права. В умовах євроінтеграційних процесів України та адаптації національного законодавства до європейських стандартів особливого значення набуває забезпечення належного рівня транспарентності цивільного судочинства. При

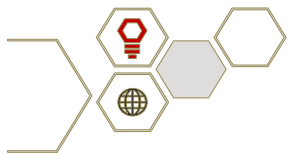

цьому в науковій та правозастосовній практиці спостерігається неоднозначність у трактуванні суміжних понять «транспарентність», «гласність» і «відкритість», що нерідко використовуються як тотожні, хоча мають різний зміст і функціональне призначення.

Проблема полягає у відсутності чіткого теоретико-правового розмежування зазначених категорій, що ускладнює їх правильне застосування в цивільному процесі та знижує ефективність реалізації відповідних засад судочинства. Недостатня визначеність співвідношення між транспарентністю, гласністю та відкритістю призводить до формалізації їх змісту та неповного використання потенціалу цих принципів як гарантій справедливого судового розгляду. З огляду на це виникає необхідність комплексного дослідження зазначених понять, установлення їх змістових характеристик і визначення їх місця в системі засад цивільного судочинства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика транспарентності, гласності та відкритості судочинства останніми роками активно досліджується як в українській, так і в зарубіжній правовій науці. Зокрема, у працях Д. С. Гети [1] здійснено ґрунтовний аналіз сутності транспарентності як правової категорії, визначено її змістові характеристики та значення для забезпечення справедливого судочинства. Подібний підхід простежується і в дослідженні Є. Федоренка [2], який розкриває генезу принципу транспарентності в діяльності адміністративних судів та підкреслює його значення як елементу демократичного правосуддя.

Важливий внесок у дослідження співвідношення суміжних категорій зроблено А. І. Тімоновим [3; 4], який аналізує нормативне закріплення принципів гласності та відкритості в цивільному судочинстві, а також обґрунтовує необхідність їх чіткого розмежування з поняттям публічності. Зі свого боку, Т. В. Новікова [5] акцентує увагу на впливі цифровізації на забезпечення транспарентності адміністративного процесу, що є актуальним і для цивільного судочинства. У дослідженні В. Г. Зубенка [6] розширено

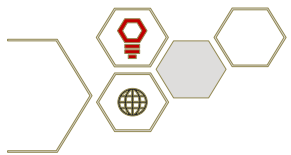
розуміння принципів прозорості та відкритості через їх аналіз у діяльності громадських формувань, що дозволяє розглядати ці категорії як універсальні для різних сфер публічного управління.

У сучасній правовій науці спостерігається значна увага до проблеми забезпечення прозорості правосуддя, що відображається в численних дослідженнях як вітчизняних, так і окремих зарубіжних науковців. Так, А. Яновицька [7] досліджує співвідношення публічності та конфіденційності в арбітражному процесі, що дозволяє виявити баланс між відкритістю та захистом інформації. Зокрема, М. В. Мелянчук [8] аналізує новели цифровізації цивільного судочинства, підкреслюючи їх значення для підвищення доступності та прозорості правосуддя. У роботах Л. Удалової (L. Udalova) та ін. [9] транспарентність розглядається як інструмент підвищення ефективності діяльності державних органів, тоді як Р. Каушал (R. Kaushal) та ін. [10] аналізують новітні цифрові механізми забезпечення прозорості, зокрема в контексті автоматизованих систем. Водночас дослідження В. Мироненко (V. Myronenko) та ін. [11] безпосередньо пов'язує транспарентність і відкритість судового процесу з доступом до правосуддя в цивільних справах.

Значну увагу сучасні дослідники приділяють впливу цифровізації на реалізацію принципів відкритості та транспарентності. Подібні тенденції відображені й у дослідженні О. П. Клипи [12], яка розглядає дистанційне правосуддя як інструмент забезпечення відкритості та ефективності судового розгляду.

Дослідження А. М. Тимчишина [13–15] зосереджені на аналізі окремих аспектів функціонування судової системи та кримінального процесу, що сприяє розширенню уявлень про принципи організації правосуддя.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових напрацювань, треба констатувати відсутність єдиного підходу до визначення змісту та співвідношення понять

«транспарентність», «гласність» і «відкритість» у цивільному судочинстві. У більшості досліджень ці категорії розглянуто фрагментарно або ототожнено їх, що зумовлює необхідність подальшого теоретико-правового аналізу та формування цілісного підходу до їх розуміння.

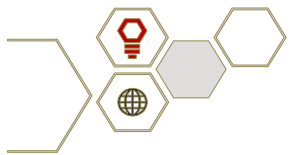
Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне дослідження співвідношення понять «транспарентність», «гласність» і «відкритість» як засад цивільного судочинства, а також їх теоретико-правове відмежування з урахуванням сучасних підходів правової науки та практики.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- 1) з'ясувати зміст і правову природу принципів гласності та відкритості цивільного процесу;
- 2) дослідити нормативне закріплення зазначених категорій у цивільному процесуальному законодавстві;
- 3) визначити спільні та відмінні характеристики понять «транспарентність», «гласність» і «відкритість», а також їхнє місце в системі засад цивільного судочинства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Принципи гласності та відкритості є одними з базових засад цивільного судочинства, що забезпечують реалізацію права на справедливий суд та сприяють формуванню довіри суспільства до судової влади. Їх нормативне закріплення в національному законодавстві відображає загальновизнані міжнародні стандарти здійснення правосуддя, відповідно до яких судовий розгляд має бути публічним, за винятком випадків, прямо передбачених законом.

Зміст принципу гласності полягає в забезпеченні відкритого судового розгляду справ, що передбачає можливість вільної присутності осіб у судовому засіданні, а також доступ до інформації про перебіг і результати розгляду справи. Згідно із сучасними науковими підходами, гласність виступає процесуальною гарантією, спрямованою на забезпечення контролю

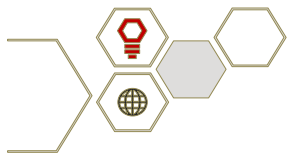

з боку суспільства за діяльністю суду та недопущення зловживань у процесі здійснення правосуддя [3, с. 68]. Водночас цей принцип не є абсолютним і може бути обмежений з метою захисту державної таємниці, приватного життя осіб або інших охоронюваних законом інтересів [3, с. 70].

Правова природа принципу гласності визначається його подвійним характером: з одного боку, він виступає як конституційна гарантія відкритого правосуддя, а з іншого – як процесуальний принцип, що регламентує порядок розгляду цивільних справ. У науковій літературі обґрунтовується позиція, відповідно до якої гласність є необхідною умовою реалізації принципу справедливого суду та важливою складовою частиною демократичного судочинства [4].

Водночас принцип відкритості має інший змістовий акцент. Його сутність полягає в забезпеченні доступу до інформації про діяльність суду, зокрема через оприлюднення судових рішень, доступ до процесуальних документів та використання електронних ресурсів. На відміну від гласності, яка стосується переважно процесу судового розгляду, відкритість охоплює ширший інформаційний аспект функціонування судової системи. Підтвердженням цього є сучасні дослідження, в яких наголошується, що розвиток електронного судочинства суттєво розширює можливості реалізації принципу відкритості, забезпечуючи оперативний доступ до судової інформації [8, с. 40].

У науковій доктрині також утвердилася позиція, відповідно до якої відкритість є важливим елементом транспарентності правосуддя, оскільки сприяє підвищенню рівня інформованості суспільства та підзвітності судових органів. Існує думка, що відкритість безпосередньо пов'язана із забезпеченням доступу до правосуддя, оскільки створює можливості для отримання інформації про судові процедури та рішення [11]. У сучасних фахових публікаціях підкреслюється, що в умовах цифровізації відкритість набуває

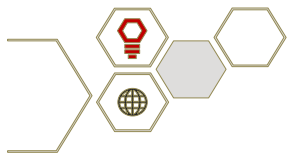

нових форм реалізації через використання інформаційно-комунікаційних технологій [5].

Принципи гласності та відкритості цивільного судочинства мають чітке нормативне закріплення в національному законодавстві України та відповідають міжнародним стандартам здійснення правосуддя. Вони є складниками гарантій реалізації права на справедливий судовий розгляд і забезпечують публічний характер судової діяльності.

Основоположні засади гласності судового процесу закріплено в Конституції України, відповідно до якої судочинство здійснюється відкрито, а розгляд справ у судах є гласним, за винятком випадків, передбачених законом [16]. При цьому конституційне положення не лише декларує відкритий характер правосуддя, а й закріплює обов'язок суду забезпечувати публічність розгляду справ, що передбачає доступ громадськості до судових засідань, оголошення судових рішень публічно та можливість контролю за діяльністю судової влади. Водночас Конституція встановлює допустимість обмеження гласності лише у випадках, коли це зумовлено необхідністю захисту конституційно значущих цінностей, що свідчить про баланс між відкритістю правосуддя та охороною інших прав й інтересів.

Безпосередня деталізація принципів гласності та відкритості здійснюється в Цивільному процесуальному кодексі України. Зокрема, законодавець конкретизує, що розгляд справ у судах проводиться відкрито, а будь-яка особа має право бути присутньою в судовому засіданні, якщо інше не встановлено законом [17]. Крім того, передбачено право учасників процесу та присутніх осіб здійснювати фіксацію судового засідання технічними засобами, що є важливою гарантією прозорості судового розгляду. Водночас процесуальне законодавство чітко визначає підстави для проведення закритого судового засідання, зокрема з метою захисту приватного життя, інтересів неповнолітніх, комерційної таємниці або іншої конфіденційної інформації. Така регламентація свідчить про прагнення законодавця

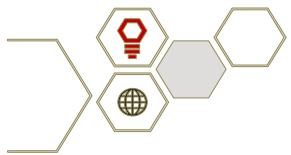

забезпечити оптимальне співвідношення між публічністю процесу та необхідністю захисту охоронюваних законом інтересів [17].

Важливим аспектом нормативного забезпечення відкритості є закріплення обов'язку держави гарантувати доступ до судових рішень. У цьому контексті ключове значення має Закон України «Про доступ до судових рішень», який встановлює, що всі судові рішення підлягають оприлюдненню в Єдиному державному реєстрі судових рішень, за винятком випадків, передбачених законом [18]. Цей закон також визначає принципи ведення реєстру, зокрема відкритість, безоплатність доступу та можливість пошуку судових рішень, що забезпечує реальну доступність інформації про результати судової діяльності. Таким чином, відкритість у цьому аспекті набуває форми інституційно забезпеченого доступу до правової інформації.

Крім того, принцип відкритості судочинства тісно пов'язаний із правом на доступ до публічної інформації, що закріплено в Законі України «Про доступ до публічної інформації», який визначає правові механізми отримання інформації про діяльність органів державної влади, у тому числі судів [19]. Відповідно до положень цього закону, інформація про діяльність судових органів є відкритою, крім випадків, прямо встановлених законом, а суб'єкти владних повноважень зобов'язані забезпечувати її доступність, систематичне оприлюднення та надання за запитом. Це розширює зміст принципу відкритості, доповнюючи його не лише процесуальними, але й інформаційно-правовими механізмами реалізації.

Водночас міжнародні стандарти, зокрема положення Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, передбачають право кожного на справедливий і публічний розгляд його справи незалежним і безстороннім судом [20]. При цьому публічність розгляду охоплює як відкритість судового засідання, так і обов'язковість проголошення судового рішення. Разом із тим допускається можливість обмеження публічності у випадках, коли цього вимагають інтереси моралі, громадського порядку, національної безпеки або

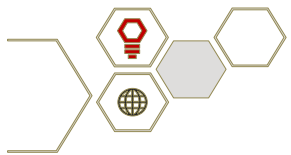
захисту приватного життя сторін. Таким чином, міжнародні стандарти формують універсальний підхід до розуміння гласності та відкритості як взаємопов'язаних гарантій справедливого судочинства, що поєднують публічність процесу з необхідністю захисту інших прав та інтересів.

У сучасній правовій науці «транспарентність», «гласність» і «відкритість» часто використовуються як взаємопов'язані поняття, проте їх зміст не є тотожним. Незважаючи на спільну спрямованість на забезпечення прозорості судової діяльності, кожна із цих категорій має власне функціональне призначення та сферу застосування.

До спільних рис зазначених понять належить передусім їх орієнтація на забезпечення довіри до судової влади та реалізацію права на справедливий суд. Транспарентність виступає інструментом підзвітності суду перед суспільством та передбачає відкритість інформації про судову діяльність [1, с. 152]. При цьому принципи гласності та відкритості забезпечують доступ громадськості до судового процесу та його результатів, що сприяє запобіганню зловживанням та підвищує ефективність правосуддя.

Спільною є також їх функція гарантування контролю з боку суспільства. Зокрема, відкритість і гласність забезпечують можливість спостереження за діяльністю суду, тоді як транспарентність охоплює ширший комплекс заходів, спрямованих на забезпечення зрозумілості та доступності судових процедур. Водночас усі три категорії виступають складниками принципу верховенства права та сприяють реалізації стандартів, закріплених у міжнародному праві.

Попри наявність спільних рис, зазначені поняття мають суттєві відмінності. Насамперед транспарентність є найбільш широкою та комплексною категорією, яка охоплює як гласність, так і відкритість. Вона включає не лише доступ до інформації, але й зрозумілість судових процедур, передбачуваність судових рішень та підзвітність судової влади. Транспарентність доцільно розглядати як інтегративний принцип, що поєднує

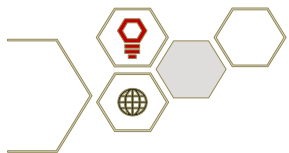
різні аспекти забезпечення прозорості судочинства, включаючи як процесуальні, так й інформаційні складники.

Принцип гласності має більш вузький процесуальний характер і стосується безпосередньо порядку розгляду справ у суді. Він передбачає відкритість судових засідань, можливість присутності сторонніх осіб та фіксацію судового процесу. Водночас гласність виступає гарантією публічності судового розгляду, спрямованою на забезпечення контролю за діяльністю суду, однак не охоплює повною мірою інформаційні аспекти функціонування судової системи.

Натомість відкритість має переважно інформаційний характер і пов'язана з доступом до відомостей про діяльність суду, зокрема судових рішень, процесуальних документів та статистичних даних. У сучасних умовах розвиток електронного судочинства суттєво розширює можливості реалізації цього принципу, забезпечуючи оперативний і зручний доступ до судової інформації [8, с. 40]. Відкритість також розглядається як важлива складова частина доступу до правосуддя, оскільки створює умови для отримання інформації про судові процедури та результати їх розгляду.

Важливою відмінністю між зазначеними категоріями є рівень їх узагальнення. Транспарентність функціонує як загальнотеоретичний та міжгалузевий принцип, що охоплює різні прояви прозорості судової діяльності, тоді як гласність є галузевим процесуальним принципом цивільного судочинства, а відкритість – характеристикою інформаційного забезпечення діяльності суду. Чітке розмежування цих понять має принципове значення для уникнення їх ототожнення та забезпечення коректного використання в правозастосовній практиці.

Із цією метою доцільно здійснити порівняльний аналіз понять «транспарентність», «гласність» і «відкритість» у цивільному судочинстві за ключовими критеріями, що дозволяє виявити спільні та відмінні риси цих

категорій і має важливе значення для їх теоретичного осмислення та практичного застосування (табл. 1).

Таблиця 1

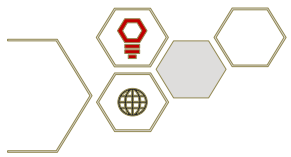
Порівняльна характеристика понять «транспарентність», «гласність» і «відкритість» у цивільному судочинстві

Критерій	Транспарентність	Гласність	Відкритість
Сутність	Комплексна характеристика прозорості судової влади	Процесуальний принцип відкритого судового розгляду	Інформаційна характеристика доступу до судової діяльності
Правова природа	Загальнотеоретичний, міжгалузевий принцип	Галузевий процесуальний принцип цивільного судочинства	Елемент інформаційного забезпечення правосуддя
Сфера дії	Уся діяльність суду (процес, рішення, організація)	Безпосередньо судовий розгляд справ	Інформація про діяльність суду та її доступність
Основний зміст	Прозорість, зрозумілість, підзвітність суду	Відкритість судових засідань, публічність процесу	Доступ до судових рішень, документів, даних
Функціональне призначення	Забезпечення довіри до суду та контролю з боку суспільства	Гарантія публічного і справедливого розгляду справи	Інформування суспільства про діяльність суду
Форма реалізації	Поєднання гласності, відкритості, доступності процедур	Відкрите судові засідання, фіксація процесу	Публікація рішень, електронний суд, реєстри
Рівень узагальнення	Найбільш широке (родове поняття)	Вужче (процесуальний аспект)	Проміжне (інформаційний аспект)
Співвідношення	Охоплює гласність і відкритість	Є складником транспарентності	Є складником транспарентності

Джерело: створено авторами

Отже, транспарентність виступає інтегративною категорією, що поєднує процесуальні (гласність) та інформаційні (відкритість) аспекти функціонування судової влади. Таке співвідношення дозволяє більш чітко визначити місце кожного із цих понять у системі засад цивільного судочинства та уникнути їх ототожнення.

Зважаючи на проведений аналіз наукових підходів, нормативного регулювання та міжнародних стандартів, треба зазначити, що в правовій доктрині відсутнє єдине усталене розуміння сутності транспарентності

цивільного судочинства. Наявні підходи здебільшого акцентують увагу на окремих аспектах цього явища – відкритості судового процесу, доступності інформації або підзвітності суду, що свідчить про фрагментарність його дослідження та необхідність формування комплексного підходу.

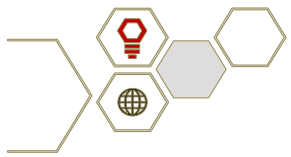
З огляду на це доцільним є формулювання авторського визначення транспарентності, яке би відображало її інтегративний характер та взаємозв'язок із суміжними категоріями гласності й відкритості, що дозволяє більш повно розкрити її зміст у системі засад цивільного судочинства.

Отже, транспарентність цивільного судочинства визначається як комплексна правова характеристика організації та здійснення судової діяльності, що полягає в забезпеченні відкритості, доступності та зрозумілості судового процесу і його результатів, а також підзвітності суду суспільству, яка реалізується через поєднання процесуальних гарантій гласності та інформаційних механізмів відкритості з метою забезпечення довіри до правосуддя та ефективного здійснення права на справедливий суд.

Запропоноване визначення дозволяє розглядати транспарентність як узагальнювальну категорію, що поєднує процесуальні та інформаційні аспекти функціонування судової влади і створює підґрунтя для її чіткого відмежування від понять гласності та відкритості в цивільному судочинстві.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що поняття «транспарентність», «гласність» і «відкритість» є взаємопов'язаними, проте не тотожними категоріями, які займають різне місце в системі засад цивільного судочинства. Їх об'єднує спрямованість на забезпечення прозорості судової діяльності, підвищення довіри до суду та реалізацію права на справедливий судовий розгляд.

З'ясовано, що транспарентність є найбільш широкою та комплексною категорією, яка охоплює як процесуальний аспект здійснення правосуддя, що проявляється через принцип гласності, так й інформаційний аспект, пов'язаний з відкритістю судової діяльності. Водночас гласність визначено як

процесуальний принцип, що забезпечує публічність судового розгляду справ, тоді як відкритість характеризує доступність інформації про діяльність суду, зокрема судових рішень та процедур.

Обґрунтовано, що зазначені поняття доцільно розглядати як співвідношення загального і часткового, де транспарентність виступає родовим поняттям, а гласність і відкритість – його складовими елементами. Такий підхід дозволяє уникнути їх ототожнення та сприяє більш точному застосуванню відповідних принципів у правозастосовній діяльності.

Наукова новизна дослідження полягає у формулюванні авторського визначення транспарентності цивільного судочинства як комплексної правової категорії, що поєднує процесуальні гарантії гласності та інформаційні механізми відкритості, а також в обґрунтуванні їх чіткого співвідношення.

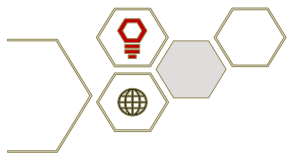
Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх використання для вдосконалення цивільного процесуального законодавства, підвищення ефективності реалізації принципів судочинства та формування єдиного підходу до розуміння транспарентності як засади сучасного правосуддя.

Перспективи подальших досліджень передбачають поглиблений аналіз механізмів реалізації транспарентності в умовах цифровізації судочинства, а також вивчення практики її забезпечення в діяльності судів різних інстанцій.

Список використаних джерел

1. Гета Д. С. Визначення та зміст поняття транспарентності кримінального судочинства. *Право і безпека*. 2022. № 3(86). С. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.3.13>.

2. Федоренко Є. Генеза принципу транспарентності в діяльності адміністративних судів. *Проблеми законності*. 2023. № 161. С. 155–168. DOI: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.161.274305>.

3. Тімонов А. І. Принцип гласності та відкритості в цивільному судочинстві України: нормативне закріплення та проблема визначення змісту. *Право і суспільство*. 2024. № 1(2). С. 66–75. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.11>.

4. Тімонов А. І. Співвідношення категорій «відкритість», «гласність» та «публічність» у цивільному судочинстві України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. С. 288–294. URL: <https://paperity.org/p/362718273> (дата звернення: 25.03.2026).

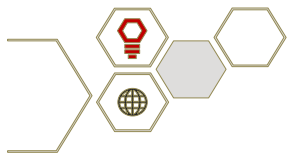
5. Новікова Т.В. Транспарентність адміністративного процесу в умовах діджиталізації. *Часопис Київського університету права*. 2022. № 2–4. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.2-4.2022.07>.

6. Зубенко В. Г. Принципи прозорості, відкритості та публічності в діяльності громадських формувань. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО»*. 2022. № 34. С. 56–61. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/download/21291/20751/> (дата звернення: 25.01.2026).

7. Yanovytska A. «Publicity» and confidentiality in arbitral judiciary: approaches to understanding and application. *Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal*. 2022. № 7. С. 95–108. DOI: <https://doi.org/10.18523/kmlpj249908.2021-7.95-108>.

8. Мелянчук М. В. Цифровізація цивільного судочинства: новели та перспективи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2025. № 1 (129). С. 38–44. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2025/1.129-7>.

9. Udalova L., Chubenko A., Pronin F., Sokurenko O., Kozlova Yu. Legal support for improving transparency of the asset recovery and management agency's activities. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, № 52. P. 55–61. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.52.04.6>

10. Kaushal R., Kerkhof Van De J., Goanta C., Spanakis G., Iamnitchi A. Automated transparency: a legal and empirical analysis of the digital services act transparency database. *FAccT '24: proc. 2024 ACM conference on fairness, accountability, and transparency*, Rio de Janeiro Brazil. New York, NY, USA, 2024. P. 1121–1132. DOI: <https://doi.org/10.1145/3630106.3658960> (дата звернення: 25.01.2026).

11. Myronenko V., Kaliniuk A., Rakul O., Onyshko O., Klychkov A., Voron D. Transparency and openness of the judicial process as components of access to justice in civil cases. *Lex Humana*. 2024. Vol. 16, № 1. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2915> (дата звернення: 25.01.2026).

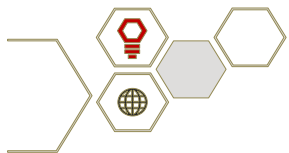
12. Клипа О. П. Дистанційне правосуддя в Україні: цивільно-процесуальний контекст реалізації та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. № 92(1). С. 408–412. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.1.57>.

13. Тимчишин А. М. Історичні передумови та еволюція принципу незмінюваності суддів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 805–809. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.133>.

14. Тимчишин А. М. Деякі аспекти використання спеціальних знань у розслідуванні кримінальних правопорушень. *Історико-правовий часопис*. 2023. № 1 (20). С. 119–125. DOI: <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2023-1/16>.

15. Тимчишин А. М. Особливості використання спеціальних знань під час досудового розслідування. *Нове українське право*. 2023. № 2. С. 176–184. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2023.2.24>.

16. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР> (дата звернення: 25.01.2026).

17. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 25.01.2026).

18. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 р. № 3262-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3262-15> (дата звернення: 25.01.2026).

19. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 25.01.2026).

20. Європейська конвенція з прав людини: Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1950 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 25.01.2026).